

MEIE KODU

Lõuna-Ameerika eesti ajakiri

.....
Tooline banaanikobaraga.

Rätsepaári "Baltico"

Pozerski & Küttmann

Töötab kõige uuemate moodide järele - kiirelt ja korralikult

Rua Visc. Rio Branco, 782

—São Paulo—

(Rua Duque de Caxias, nurgal)

Vannutatud tõlk

Miguel Ocougne

*Tõlgib peale teiste
keelte ka eestikeelt.*

Naturaliseerimine

Rua 15 de Novembro, 32. - sobreloja

São Paulo Telephone 2-6393

OPTIKA

FOTO MODERNA

Prillid, pince-ned igasuguses valikus
päevapildi ja kino aparaadid, filmid,
plaadid, paberid jne.

Ilmutused, koopiad ja suurendused
omas laboratooriumis

Largo do Ouvidor, 7

Telef. 2-7289

SÃO PAULO

UUDIS!

AURUSAUN NAISTELE, HINNAALANDUS EESTLASTELE

Nüüd peale põhjalikku remonti, on meie saun avatud järgmiselt:

Vannid: igapäev kella 7-st - 22-ni

Aurusaun NAISTELE: iga neljap. kella 11-st - 22-ni

meestele iga reede ja laupäev kella 11-st

--- 22-ni ja pühapäeval kella 8-st - 16-ni ---

Hinnad: Vann á 2\$500 (üks tund)

Aurusaun: 2\$500 muulastele ja ainult 1\$500 eestlastele

Rua Tenente Penna, 29

BOM RETIRO

Lugupidamisega

PAUL WELTSON & VEND

Bonde ehk omnibus Casa Verde ja R. Italianos.

Toimetuse ja talituse
Rua Conde de
Sarzedas, 170
✠

MEIE KODU

Caixa Postal, 3530
São Paulo
BRASIL
✠

REVISTA ESTONIANA

LÕUNA - AMEERIKA EESTI AJAKIRI

Ilmub Brasiilias, São Paulo Eesti A. ja H. Selts „Uus Kodu“ kirjastus-osakonna väljaandel

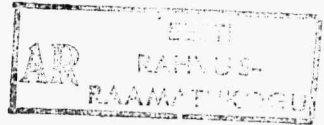
1 kord kuus

Nr. 9 (12)

Oktoober

1935. a.

EESTI RAAMATU

400 aasta juubel

Tänavu sai täis 400 aastat sellest, kui ilmus trükist esimene eestikeelne raamat. Riigivanem Konstantin Päts kuulutas 24. veebruaril, Eesti 17. iseseisvus aastapäeval, käesoleva aasta RAAMATU AASTAKS, et selgitada laiematele hulkadele raamatu tähtsust ja äratada huvi raamatu vastu.

Esimene eestikeelne raamat, mis meile teada on, ilmus 1535. aastal ja on tuntud Vanradt-Koelli katekismuse nime all. Raamat oli 140 leheküljeline, kuid sellest on alahoidunud vaid 11 rebenenud lehte. Raamatu avastas Dr. H. Veiss 1929. aastal Eestimaa kirjanduse seltsi raamatukogus, kus ta leidis üksikud katkised lehed, mis olid tarvitatud teise raamatu köitematerjalina. Tänavuse raamatu aasta puhul anneti nimetatud esimene eesti raamat, arvult 11 lehte, mis paigutatud klaasfahvlite vahele, Eestimaa kirjanduse ühingu juhatuse poolt, riigile üle. Uleandjad avaldasid soovi, et katkendid esimesest eesti raamatust ei pea kuuluma üksikule isikule ega organisatsioonile, vaid peavad saama kogu riigi ja rahva kultuuriliseks varanduseks. Uhtlasi avaldati soovi, et Vanradt-Koelli katekismusest säilinud lehekülgede alaliseks asukohaks jääks Tallinn.

Leitud lehed on raamatu lõpposast, kus leidub ka saksakeelne märkus raamatu ilmumise aja ja koha üle. Raamat on trükitud Saksas, Hans Lufft'i juures Vittenbergis ja sisaldab alamsaksa- ja eestikeelset teksti. Saksakeelse osa on kirjutanud

Tallinna Niguliste kiriku õpetaja Simon Vanradt ja eestikeelse tõlke on teinud Johann Kõll. See katekismus määrati hävinemisele Tallinna raehärrade poolt ja seepärast, ei saanud ta levineda rahva hulka. Leitud leheküljed aga on eesti kirjakeele algrakukesed ja neil on suur ajalooline väärtus. Trükitud kirjakeele suhtes oleme meie vanemad Soomest, Lätist, Leedust ja Venest. Vanemaiks trükitud raamatuks loetakse saksakeelne, mis ilmus 1445. a. Enne seda kirjutati raamatud käsitsi. Trükikunsti algteadmisi leidub vanade asusturlaste ja hiinlaste juures, kuid praeguse aja trükikunsti avastajaks loetakse ühiselt Johannes Gutenbergi. Saksast lagunes trükikunst Itaaliasse, sealt Prantsusse ja Inglisse.

Meie raamatu ilmumine, võrreldes naaberriigega, oli üllatavalt vara ja ilma loomulikude alusteta, mis kannavad kirjandust. Sellepärast ligi saja aasta jooksul ei järgnenud sellele ühtegi teist raamatut. Pidevalt hakkasid eesti raamatud ilmuma alles 17. sajandist, keskmiselt iga aasta kohta peaaegu üks raamat alguses. Kogu summas 1535-aastast kuni 1917 aastani, teiste sõnadega, eesti raamatu algusest kuni Eesti iseseisvuseni, ilmus ümmarguselt 15.500 raamatut.

Eesti iseseisvusest kuni käesoleva aastani, on ilmunud 15.669 raamatut. Keskmiselt ilmus aastas esimese iseseisvusaja viis aastaku jooksul 510 raamatut, teise kestel

— 900 ja kolmanda — 1220.

Sellega tõusis eesti raamatute üldarv 1. jaanuariks 1935 ümmarguselt 31.000, millest pool langeb eelseisvusajale ja pool iseseisvusajale.

Need vähesed andmed peaksid küllalt selgelt näitama, kui tugev arenguhoog on meie kirjanduses, mis lubab teha häid järeldusi. Uhes meie kirjakeele arenguga on ka raamatu sisu muutunud rikkamaks ja täielikumaks. Leidub teoseid, mis seisavad rahvusvahelisel tasemel.

Raamatuaasta pühitsemise kava läbi viimiseks on valitud raamatuaasta eestseisus ja peakomitee. Tallinnas korraldati 4-18 septembrini s. a. raamatunäitus. Valmistakse „Raamatu film.“ Ilmub uues trükis ja illustreeritud eesti kunstnike poolt „Kalevipoeg.“

Samuti on pööratud eesti seltside ja nende liikmete poole välismail, et nad omalt poolt kõigiti raamatuaasta pühitsemisest osa võtaks ja kaasa aitaks.

Kuidas leiti esimene eestikeelne raamat

(Dr. phil. H. Veissi, Eesti vanima raamatuleidja, kõne raamatuaasta peaaktusel)

„Meie pealinn, mis ajalooliste mälestusmärkide poolest rikas, peidab oma arhiivides ja raamatukogudes väärtuslikke varasid vanade ürikute ja raamatute poolest, mis meile möödunud sajandite ajaloost kujutluse annavad.

Uurija võib, kui tal õnne on, väärtuslikke leide teha. Õnne peab neis asjus ikka olema ja ka see oli õnnelik juhtum, mis kuue aasta eest mul aitas leida jäänused vanimast eestikeelsest raamatust, mille neljasaja aasta juubelit siin täna pühitseme. Eestimaa kirjandusseltsi raamatukogus vanu raamatuid läbi vaadates, mis pärit humanismi ja reformatsiooni ajastust, sattus mulle kätte väike köide, mille tugevasti rikutud köide näitas, et seda varemini niiskes kohas hoitud. Seesmine kaaneleht oli lahti läinud ja sel kombel võis näha, et kaas selle all oli koostatud katkilõigatud raamatu lehtedest, mis oma kirja iseloomu järele kuulus 16. sajandi algpoolesse. See ei olnud iseenesest midagi iseäralikku, sest köitjad tarvitasid tol ajal nagu tänapäevgi makulatuuri. Mis aga minu tähelepanu kohe köitis, oli see, et vähesed sõnad, mis kaane siselehel nähtavale tulid, olid eestikeelsed. Lühikese uurimise järele oli selge: minu ees olid vanima eesti raamatu — Vanradt-Köllü

Katekismuse — riismed. Juba kaua aja eest oli teada, eriti dr. Johanseni uurimuste tõttu, et niisugune katekismus olemas peab olema, ka selle ilmumise aeg oli võimalik umbkaudu ära määratagi. Aga sellest katekismusest enesest ei olnud tolle ajani jälgegi leitud. Nüüd oli selle olemasolust tõendus leitud, kuigi väheste riismete näol. Ja neid riismeidki võis ainult vaevaga päästa. Alles nädalapikkuse töö järele läks korda pehkinud paberit kaanest eraldada ja hulk tükikesi üksikuiks lehekülgedeks kokku seada. Kahjuks ei leidunud tiitlilehte ja sellepärast tekkis kohe küsimus: kus ja kunas ja kelle poolt see katekismus trükitud.

See küsimus leidis varsti üllatava lahenduse.

Nädalapikkuse hoolsa uurimistöö järele nahkköite kallal, milles olid katekismuse lehed, selgus, et naha siseküljel veel üks leht oli, mis aastasadade pikkuse niiskuse tagajärjel naha pruuni värvi oli omandanud. Suurima ettevaatusega eraldati ka see leht ja jälle oli ses asjas õnne: sest see oli raamatu viimane lehekülge. Sellel oli trükikoja nimi, ühtlasi ka trükimisaasta ja koht. Nii oli ka see probleem lahendatud: Vittenbergis, reformatsiooni keskkohas, 25. augustil — uue stiili järele 4. septembril 1535 oli see katekismus trükitud.”

Reis Brasiiliasse

Raimond Pöder

III

Kihutame Brüsseli poole. Meil on tarvitada omaette kupeé vagunis. Ei tea millest sarnane ootamata muudatus küll tingitud? Tunneme endid päris härradena — ja otsime kehale mugavamast asendist pehmetel istmetel.

See on nagu arstirohi Saksamaa vagunites vinsutatud kontidele!

Aga meie välimus jätab vist palju soovida, et kooskõlastuda sarnasele mugavusele. Sest iga kord, kui ametnik tuleb pileetisi kontrollima, muigab ta omaette imestusega.

Tühja — sest meile! Kes meie taskuid läbi näeb... Oleme väljamaalased — ja mõistagi rahadega — nagu igalpool ikka arvatakse.

Sest maailm ju austab raha... Aga mitte inimest ennast... Mõistagi, raha sunnib austama ka inimest. Kuid selle juures on ikka nii, et sinu austaja või kummardaja püüab sellega omakasu...

— Brüssel — hüüdis rongisaatja.

Istusime ringi Antwerpenisse viivale rongile, kus ka meie lõppsiht on mõõda maad reisimisele.

Antwerpenis meil vastas üks laevakontori ametnik ja terve armee pakikandjaid, kes võidu me kohvleid käest püüdsid kiskuda.

Otse häbematud inimesed. No ega anna rahu. Vaid käib su kõrval ja nurub — kuni viimaks tüdined sellest ja annad oma koorma temale kanda.

Pilgutasin poistele silmi — las kannavad. Hea on omavahel siis mõtteid arutada, kui sind teised (belglased) ei mõista.

Tegin ettepaneku — jootraha mitte maksta, — millega kõik nõus olid, vaatamata, et meie sellega rahvusvahelist seadust rikkusime...

Käed püksitaskus, suitsud suus, sammusime suurtsuguste tunnetega hotelli poole, mis oli jaamast vaid 5-minuti tee. Keegi meist ei arvanud heaks pilkugi saata järele rattavatele pakikandjatele, kes muidugi arvasid leidvat hanekarja, et nüüd tublisti koorida.

Hotelli jõudes olid toad meile juba määratud. Käsutasin poisid pakkidega iga üks oma tupp. Pakikandjad jäivad suuril silmil vaatama ja nõudsid oma vaevatasu. Kehitasin õlgu, — et ei mõista midagi. Siis võtsin suuremeelselt taskust ühe frangi ja ulatasin kolmele pakikandjale, kellele näod olid juba naerule kiskunud — aga...

Oh sa mu meile! Siis alles algas kära ja sõim.

Utlasin neile eesti keeles mõned head sõnad ja kadusin tupp. Ukselt näitasin veel pikka nina, mis kui õli tulde valas.

Aga mis ikka teha? Sarnaste tüüpidega tuleb häbemata olla, muidu nad koorivad sind ennast.

Sellest tüütavast raudtee sõidust olime kõik väsinud. Korralikust magamisest rongil polnud aga juttugi. Tukkusime nagu keegi sai. Ja nüüd, kus omasime pehmed voodid, muutus uni otse kiusajaks. Ja miks siis asjata vastu panna, kui selleks vähematki põhjust polnud.

* * *

Jumalik uni! Otse uuestsünd järgmisel hommikul! Soe kohvi võisaiadega mõjusid hästi kõhule ja meeleolule. Kõikide näost võis värskust ja rahulolemist enesega näha.

Peremees oli habemegi maha ajanud ja nägi oma 10 aastat noorem välja. Oleks temal omakoetud villase ülikonna asemel linna rätsepa tehtud ülikond seljas olnud, poleks võinud keegi öelda täna, et tema on Saaremaa mees.

Meremees ja Savi olid endid ka kikki lõõnud. Viimane puhastas isegi piinlikult küüsi ja nühhkis neid käise varukal läikima.

Kuna Meremees, maale sattudes, oli suures hädas „sceberlapi” (rinnaesise) seadmisega peegli ees — ise kirudes, et tagant otsad poevad välja, siis kutsus mind abiks, millega hästi toime sain. Ja kui olin kinnitanud viimase vedrunõela „sceberlapi” otstega alussärgile, lubas selle tänuks topka teha.

Riks oli peegli ees juuste eest hoolitsemas. Määris ja kammis asjalikult, nagu läheks peole või „trehvungi.” Iga väiksemgi karvake näis teda härritavat. Tõi veel riideharjagi abiks, tõmbas sellega mitu korda üle juuste ja jäi siis tükiks ajaks oma meistri osavust vaatama. Katsus mütsi pähe, võttis jälle ära, et näha, kas juuksed sarnase tegevuse järele sassi ei lähe. Noh — ega läinud.

Ervin oli vähem nõudlik. Aga meeldivam omas lohakamas elegantsuses, nagu see sportlastele kohane.

Kuulusin ka tema liiki, armastades pisut lohakust, kui just äärmist piinlikust enese ümber.

Armastatakse öelda, et ühel naisel riidesse panemine võtab rohkem aega, kui kümnel mehel, missugusel arvamisel ka mina senini olin. Aga täna pean mainima vastupidi. Kuna ometi polnud vaja meil mujale minna, kui laevakontoris, mis oli umbes poole tunni tee hotellist.

Ei tea milleks küll sarnane klanimine ja hoolitsemine aset leidis? Suur linn — mine tea...!

Varsti, kes oli hästi tähelepanelik tänaval, võis näha kuidas kuus härrad väljusid kolmanda klassi võõrastemajast, südalinna sihis.

Ja ei pruukinudki tähelepanelik olla, kui peagi tõmbasid need „härrad” omale möödujate tähelepanu.

Kõige hullem oli üle tänavate minekuga. Nagu lambakari jooksime laiali — sõeluvate

autode ja vankrite eest. Alati oma veerand tundi kulus selleks riskeerivaks tööks ära.

Peremees kirus seda suurelinna elu maa-põhja. Lubas järgmine kord kindlasti koju jääda, ja ütles, et sõjas polegi sarnast hädaohu ja raspeldamist, kui siin.

Savi aga oli otse vaimustatud kõigest ja vahtis suu lahti igat kõrgemat maja ja vastutulijat. Poeaknad olid temale, kui lapsele, maiustuseks.

Kuna Meremees nosis omaette piipu ega pööranud millegile just suuremat tähelepanu. Ainult vahest oli kuulda sõna „pardon” — kui ta kellegile oli varbale astunud või temale astuti.

Ervin ja Riks olid pööraselt huvitatud äri akendest. Igalpool peatati ja õgiti, mis silma hakkas. Nii et mind tegi see värk otse närviliseks.

Ma ei võinud ju üksi ka rutata ega kedagi mahajätta — viimaks eksivad ära, mis veel hullem. Kuna kästi kõiki laevakontoris ilmuda, siis pidin oma kaaslaste tujusi rahulikult seedima.

Tõsi, ka mind huvitasid äriaknad ja muud. Kuid meil oli siiski rutt, sest teatud kellaaajaks pidime kohale ilmuma. Ja peale selle oli Antverpen mulle juba varemalt tuttav. Aga suurlinnas on ikka ja alati uut ja huvitavat.

Viimaks jõudsin laevakontoris — oma 2 tunnise hilinemisega. Häda oli prantsuse keelega. Müksasin Meremehele külge, et tema kui endine meremees, pajatagu ingliskeeles. Aga Meremehe ingliskeel oli sama puudulik, kui meile teistele hiinakeel. Õnneks leidis üks ametnik, kes venekeelt pursis ja nii saime tolku oma edaspidiste kohustuste üle.

Selgus, et laev, millega sõitma pidime, pörkas Hamburgi sadama teise omasugusega kokku ja viidi remonti. Nüüd pidime siis 3-4 päeva Antverpenis uut laeva ootama.

Võtsime selle teate päris rõõmuga vastu. Prii elu hotellis — mis viga saksa mängida! Peremees oli ainuke, kes kiruma hakkas! Tagasitulek venis veel pikemaks. Endistest väljapuhanud ja klanitud härradest, oli saanud kurb pilt. Väsimus ja roidumus oli meist võitu saanud.

Savi kaebas konnasilmade üle. Ja esimene asi oli — saapad jalast — ning

koivad silmapesu kaussi.

Peremees viskas ohates oma villase seljast, pühkis kämbлага otsaesiselt higi ja seadis voodiserval norutades piipu.

— Ei see elu siin kõlba kuhugile, — lausus viimane, popsutades ise vägevaid suitsupilvi lakke, millest tuppa kerkis otse Londoni udu.

Meremees kirus samuti. Aga temal oli jälle oma häda — „seeberlapist” — ei saanud vedrunõelu lahti, jällegi pidin aitama, aga seekord polnud topkast juttugi.

Ervin ja Riiks olid rahul ja seletasid üksteise võidu mis võisid. Ning vahepeal olid isegi tutvuse sobitanud võorastemaja köögitüdrukuga.

Kutsuti mind kah kampa.

Arvasin, mis sest otsavahtimisest ikka tolku, kui sõnagi rääkida ei oska.

Aga hommiku poole ööd olid Ervin ja Riiks siiski kadunud.

Nähtavasti nad olivad teine teist täielikult mõistnud...

* * *

Need kolm päeva Antverpenis möödusid ruttu. käisime siin-seal linna vaatamas, muuseumis, loomaajas jne.

Ainukene, kes selle naudingust eemale hoidis, oli Peremees.

Nähtavasti oli temal oma mure — tahis kodus üksi iseendaga nõupidada ja mõtteid vahetada edaspidise saatuse üle. Oli ju tema meist kõige vanem — ja sarnastes aastates mees on juba põhjalikum igas asjas.

Kuna aga noorus ei püsi paigal norutada, vaid otsib uusi juhtumisi, asju ja nägemusi, mis huvi pakub, siis oli ka arusaadav meie igapäevane ümberlonkimine linnas. Pealegi on suurlinnas alati vaadata, millest silm ei väsi. Vaadata ja huvi siis, kui taskus ei puudu raha, ning kõht on täis ja süda vaba igasugustest muredest.

Teade, laevale asumise üle, oli Meremehele, kui vihm kuivanud põllule. Meie teisedki tundsimme rõõmu! Ei vist mitte Brasiilia enese üle, vaid selle toreda ookeani reisi üle, mis meile kõigile esmakordne.

Räägiti kõiksugu imejutte, tormidest, kaladest, jne. Südagi löi vahest võpatama Meremehe mälestuste peale, mida tema väga lahkel suul rääkis.

Aga parata polnud enam midagi. Oleme juba siin — siis edasi. Meie asjad olid juba ammu pakitud, kui ilmus laevakontori ametnik hotelli meid otsima.

Võis küll pealtvaatajatele kaunis huvitav olla, kui väljusime hotellist oma pakkidega, millede välimus kesine ja maitsevaene oli. Antverpen on küll sarnaste stseenidega harjunud, aga siiski, meid nägi ta esimest korda.

Peremehe omatehtud puust summadan sarnanes täitsa puuseppa riistade kastile.

Savi, oma suurrätikusse mähitud kompsuga, tuletas meelde mõnda tänaval kaubitsejat tatarlast. Igatahes puudus meetripuu.

Meremehe vineer „gartong” oli küll pisut viisakam, kuid selle kandmise viis lavastas turule ruttavat pirukamüüjat.

Mina Erviniga omasime siiski viisakamaid, nii öelda, rahvusvahelisi summadanne

Kuna Riiks oli kõigist vaba ja lonkis käed püksitaskus. Tema koorm oli igatahes juba Tallinnas.

Ja kõigi nende kastide, kartongide, kompsude ja summadannidega pidime tungima trammile, mis sadamasse viib.

Tramm peatas. Meie robinal peale. Uksele kerkis müür. Trammisaatja tõstis kära meid suure sõimu ja käteliigutustega maha ajades.

Meie polnud aga sellega nõus. Algas vaielus. Muidugi iga üks omas keeles.

Kogunes hulk rahvast ja liikumine oli meie pärast seismas.

Ei tea kust selle julguse küll võtsime, kuid alla ei annud. Kas oli see tingitud hirmust, et laevast maha jääme, või oli see tõesti eestlastele omane mehisus!?

Aga meie vastupanule tehti varsti lõpp kutsutud politsei ilmumisega. To seaduse jünger käsutas meid kogu müüritud pakkidega maha.

Ega enam aidanud ka vastu punnimine.

Ja nii olime jällegi tänava asfaldil. Ladusime siis omad pakid virna ja jääme järgmist trammi ootama.

Rahvale igatahes prii nali! Ei jäänud muud üle, kui naersime kaasa.

Pidasime nõu mis teha ja kuidas edasi saada. Taksi võtta oleks maksma läinud. Kuna aga keegi meist rahadega uhkustada ei võinud, siis ei piksatudki sarnast mõtet,

Uks hirmus asi kui reisile minnakse vähese rahaga, mis ei võimalda pisematki tarvidust hädavajalisel momendil.

Kus häda kõige suurem, seal abi kõige lähem!

Otsisime ülesse laevakontori ametniku, et temalt nõu küsida. Tema soovitas meil kahe kaupa trammile minna.

Siis taipasime isegi ja pahandasime oma peaju võimete üle, et kohe sellele ei tulnud.

Esimene paar läks hästi. Teine paar aeti küll maha — aga järgmisega vuras seegi minema. Ja nii jõudsimme kõik õnnelikult sadamasse.

Jäime peatama ühe keskmise laevamüra-ka ees. Loen: „Aurigny.“ Kalkuleerisin suurust ja uurisin numbreid laevaninas.

Meremees vist sai mu mõtetest aru ja tähendas rahulikult: umbes 10-12-tuhat tontsi.

Tundsin rõõmu nendest arvudest! Nii suurel mürakal sõita, pole mitte igapäevane asi.

Peremees uuris seda suurt kogu naeruse näoga, — sest Saaremaal poleks sarnast elukat võinud uneski näha.

Savi suu oli jällegi pärani jäänud — imestades suitsumassi, mis korstnast välja paiskas, kui kraateri suust.

Meremees toppis kai ääres omaette piipu ja sülitas lirtsti vahete vahel vette; jäi siis muheledes lainetesse vahtima, kuni viimaks meid laevale käsutati

Laeval.

Korruga pajatab keegi õige ägedasti vene keeles: olete kõik?

Vastan: ja!

Siis hüüdis to sama käskiv hää: kasige minu järele!

Läksime siis tema järele. Aga sarnane toon nagu alandas meie inimlikku väärtust — mille üle julgesime oma vahel isegi pahandada. Arvasime, et nüüd algab see Brasilia orjaaeg juba siin peale.

Peremees isegi vihastas ja lubas laevalt lahkuda, kui veel sarnast käskivat tooni kuuleb.

— Mista kurat õige arvab, et siin orjadega tegemist on?

— Mis jaoks ma vabaduse eest olen siis võidelnud, et ennast vabana ei või tunda? Ja nüüd see venelase jäss paugub kui koer, aga Narva all olid kui jänessed.

— Eks me näe! Kurask, ma sihukes käske ei salli.

Meie, teised, olime kannatlikumad ja püüdsime Peremeest rahustada — et egas asi ikka nii hull pole.

Olles jõudnud ühte ruumi käsutas to venekeelega uuesti: jätke pakid siia — ja kasige arsti juure, ise näpuga uksele näidates.

Peremees viskas oma puukasti klopsti põrandale ja jäi käed puusas venelase otsa vihaselt põrnitsema. Nende pilgud sattusid vastamisi — ja venelane märkas, et siin on, kui mitte rohkem, siis ühe mehega siiski tegemist... Ja ta vaade muutus pehmemaks. Kraatsis kuklatagust, lõi mütsi kõvemini pähe ning jäi nagu omaette mõttisklema.

Arst, vanapoolne paksmagu, oli kaunis sõbralik; omas toimingus asjalik ja keeras hoolimata meie silmi nagu heaks arvas.

Arvatavasti olime kõik terved.

See venelane viis meid arsti juurest sõnalausumata, ainult kerge käeliigutusega, ära

Muigasime omavahel ja vaatasime aukartusega Peremehe, kui kangelase, otsa.

Alla ronides mitmest raudtrepist, jõudsimme viimaks kajutiteni.

Savi tuli viimaselt trepilt — nagu kelguga... Riide koms oli lahti läinud ja särgikäis jalaalla sattunud; samm ei kuulunud sõna, komistas ja ootamata allasõit oli mööda pääsemata.

Õnneks häda polnud midagi.

Ainult sai veidi põrutada ja konnasilm muljuda.

Siin on teie kajut — rääkis jälle see mees. Ja lahkus ise.

Lõpuks... Meie kajut 8 inimesele. Seadsime endid sisse. Asete üle ei võinud nuriseda — pehmed ja puhtad. Et kõik tahtsid aknaga koikut saada — siis pidi peaaegu juba lööminguks minema. Aga vana-sõna, „kes hiljaks jääb — see ilma jääb“ — lahendas viimaks kärarikka vaieluse.

Aga Savi süda polnud sellega siiski rahul — ja pirses Ervini kallal, kui sääsk lövi turjal...

Aga kui Ervin lubas teda kogu akna- raamidega ookeani visata, jäi viimane vait.

Siis ilmus uuesti mees venekeelega. Nüüd rääkis päris sõbralikult. Utles end poolakas olevat ja teenib madrusena. Kut-sus sööma.

(Järgneb.)

Sidemed Silmilt

Massilises tormamise tuhinas on inimesed saanud sarnaseiks, et nad enamikus iseendid ja oma noortsugu ei näe, kelle vaimlistel õlgadel toetub tulevik ja tervet liiklevat elu vaadeldes leiame sellel pimedatega palju sarnadust.

Nad pole aga seda, ainult sidemed on neil silmil. Mängivad lõbusalt „pimesikku,” kus kedagi nägematud, kuid väga ihaldatud, laiali sirutatud kätel tabada püütakse. Kuid keda siis, ehk mida just? Sellele ei tea suurem osa vastust anda.

Selleks lõbusaks mänguplatsiks on looduse laialdane eluaed ja mänguaja pikkuse nimi on — üürrike elu!

Sagedasti tõusevad mägede tagant kurja kõue kuulutatavad pilved ja siis alles märkab mängija oma kardetavat seisukorda, kui välgust saadetud valgus-helk, läbistades sidemeid silmadesse tungib ja kõue kargatusist kõikuv maapind seisukorra tõsidust tõendab.

Vaatleme ühte sinset välgu helki ja kuulatame kõue kurja kõnet, mida brasiilase dr. Jose de Albuquerque poolt väljaantavast seksuaal kasvatus ajakirjast, nimega: „Boletim da Educação sexual,” lugeda võime. Sellest leiame otse karjuvaid üleskutseid suguhaiguste vastu võitlemiseks, et kõik Brasiilia ajakirjandus rakendaks enast praegus-aja suurema sotsiaallikumise teenistusse. Sealsamas leiame huvitavaid ja ühes sellega ka kohutavaid statistilisi andmeid. Leht lõpetab oma kurva artikli sõnadega: „Kas Brasiilia hävitab suguhaigused, ehk haigused hävitavad Brasiilia.”

Veel leiame 595 nime Brasiilias ilmuvate ajalehtede arvust, kes endid selle kõrge ja tähtsa töö teenistusse andnud. Ka peab dr. Jose de Albuquerque sagedasti loenguid raadios.

Peaksime ükskord silmad sidemeist vabastama ja elule nii suhtuma, nagu tema tööpoolest on. Võtame ümberhindamisele nii mõnegi valemväärtuse, paiskame enesest eemale petlikud hilbud ja seisame looduse keskel, kui täisuslikum ja uhkem kuju, mitte kui tänapäevane looduse pilkaja ja selle seaduste tallaja, tehes elu suuremad ülesanded enese lõbu- ja spordialaks.

* * *

Meie esivanemate peade ümber näeme säramas kõlbluse krooni ja nende seksuaal elu mõistust ümbritsetuna ehtega. Nende mõrsjad olid õrnad „siidisõrmed,” nende neid nobedad — „niidinäpu.” Nende „mõlemate maadeluste” ja „kahekesi kake-luste” pühad tunnistajad olid — „lehejalgade lepistikud” ja „pardijalgade padristikud.” Olid kalevite emad ja tedretütred ja nende kõrged kosilased — taevatähed.

Missugune „sakrament” peaks suurem olema ehk kas leidub kuskil rahva poemides ilusamat elupeegeldust ja sügavamat instinktiivset tunnet inimese siginevuse mõtte sügavuse üle, et see on — maast ja taevast, kui meie väiksel ja visal rahval, keda põlastades paganateks hüüti? Ei taha leiduda, Teie, pühad paganad!

Säme sellepärast uhkusega oma tuleviku sammud rahvuslikule hingeelule ehitatud kasvatusliste kantside poole ja kuulame suurema pedagoogi ja kasvatusedlaste isa, Pestalozzi nõuannet: „Rahvas, kes ihaldab luua omapärast kultuuri, ei suuda seda ülesannet täita, ilma omakohase, iseseisva pedagoogikata.” Oma rahvaga ühes igatseda, aimata, tunda ja mõelda, see on tee millele peame astuma.

* * *

Iga ajaloolise vaatluse kasulikkus seisab peaaegjalikult selles, et õpime tundma mõõdunud rahvapõlvade elukäiku ja ammutame nende kangelasilt jõudu ja visadust nende pooleli jäänud tööde lõpule viimiseks. Õpime nägema tehtuid vigu, mida endiste põlvade tublid töölisid ei näinud, et oskaksime nendest hoiduda, jättes selviisil põlv-põlvelt suuremad ja väärtuslikumad vaimlised varad omi järeltulijatele.

Eelpool toodud ähvardava pahe ilmumine on seotud esimese inimpaari illumisega maailma ja kaob vist ka ühes viimse kadumisega. Et mõnda tehtud ajaloo viga otsida, selleks peame avama teise ajaloo, nimelt kultuurajaloo ja loodusloo.

* * *

Uheks vanemaks rahvaste kultuurajaloo osaks osutub hingeeluline väljakujunemine nende usundiliste ilmavaadete alal. See

on nende filosoofia ja edaspidine juht paljudel aladel, nende kõlblise tasapinna ja eriti seksuaal-moraali mõiste suhtes.

Meile, ristiusulistele, on saanud rahvuslikes uhkuses ülistajad juudalased Jumalast äravalitud rahvaks ja nende Moosese käsuõpetus usust ühe ainsa Jahve-jumala sisse, on tõstnud õige madalal kultuurastmel seisva rändaja karjatse-rahva taevani pühaks. See juudalaste ajalugu tehti Rooma kiriku ülemuse käsul maailma ajalooks.

Selles ajaloo leiame ka inimese loomiloo, mis kuidagi ei vasta Looja suuruse mõttele, küll aga peegeldub meile Moosese türanniline ja egoistlik ideoloogia.

Looja lõi ainult mehe, tehes alles pärast naise miskisugusest küljeluust, kui ühe alamat sorti olevuse. Kunas loomade ja muude eluliste ringis seesama Looja loob mõlemad sugupooled korraga, kui üheõiguslised ja võrdsed elupooled.

Näeme kohe selle enesearmastusest nõretava ideoloogia tagajärge, sest terves juudalaste, n. n. pühaskirjas ei figureeri naise isik, kui inimene. On üks alaväärne olemus ja majanduses tarvis mineva kolu hulka kuuluv riistapuu, mida peremees siis tarvitab, kui tarvis läheb ja siis ära viskab, kui enam ei kõlba, ehk uuem ja ilusam rohkem meeldib. Juutide juures on veel tänapäev see Moosese „knihv” selgesti näha, et naine ei tohi kirikugi minna. Seal käib ainult mees, kui Jumala loodud loom. Seksuaal-moraali mõiste puudub selles kõiges täiesti.

Täpselt sama Moosese ideoloogia annab meile kasvatuseks ja kõlbluse süvendamiseks üle usuisa Martin Luther omas katekismuse neljanda palve seletusis, kus peremees tänab Loojat enese loomise eest, kuid naist leiame inventaari raamatu viimisel leheküljel „pudi-padi” kraami hulgas.

Loetakse ainult mitu poega kellegil „mehel” on sündinud, kuid tütreid, samuti looduse targal tahtmisel ilmale saadetud inimpooled — jäävad kauba objektideks — neil pole väärtust.

See alatu ja Loojat pilkav loomislugu ei võinud mitte ilma tagajärjeta jääda, sest paljude sajandite jooksul on inimpõlve rida selles halvamaiguses moraali vees ligunema pidanud ja kurdiks tehtud looduse käsu tõe häält kuulama: „Siginege ja Teid saagu palju.”

Viimane sõna on vanem, kui inimene,

sest see on juba öeldud esimesele puule ja rohutaimetele Looja poolt sel ajal, kui maakera jahtunud pinnale esimene elumärk ilmub ja aasta tuhandete pärast alles see loom teiste loomade hulka sigines, kelle nimi tänapäeval on — inimene. Ettenägija ja tark Looja pani eluaeda kõikvõimsa ja moraalse käskija, et looduses elutuluke ei lõpeks — instinkti. Elu edasi-andmise tahtmise tung — instinkt, jaguneb kahte peaossa. Esimene — põhjus ehk signemise tung ja teine — tagajärg ehk füüsilise olemasolu abinõu. Võitlemine nende vastu hävitamise mõttes oleks kuritöö. Meie viga seisab aga selles, et oleme oma haige ja vigase moraali „põhjuse” muutnud spordiks ja „tagajärje” — ametiks.

Suuremaks ajalooliseks veaks peame pidama selles usuajaloo esimese inimpaari patulangemise. Räägitakse „keelatud” õuna söömisest, mida meile on kangekaelselt püütud peale suruda, nagu see olevat patune ja roojane. Mikspärast?

Missugusest piiblist on pärit sarnane õpetus?!

Seal on jutt, mida keelust üleastumise tagajärjel ära teenisid, mitte aga seksuaal-elu pärast! Kogu see raamat ei tõenda kuskil pool, et meeste seksuaal-elu kuritööd ja liialdused oleksid nii väga keelatud ja patt, kuid aga ainult naistele, kui sama meeste orjadele!

Sellest orjastamise tahtmisest väljamine on see pahe Moosese poolt ka Loojale külge poogitud, kes olevat tahtnud inimesi juhtida ainult „keelu” abil ja pärastised Sinai-mäe juhtnöörid kannavad nime „käsud,” millede sõnad kõlavad, kui sõjatülemo komando hüüded: sina pead ja sina ei pea mitte jne.

Seda keeldu ja käsku on küllalt tarvitatud, mille tagajärjel kuuenda käsu korstenest pahasti lõhnavaist sõnust, mida Lutheri seletusist leiame, hoopis kinni on ummistunud ja sellest saavutatud tagajärjed on inimesed sinna viinud, kus nüüd nähtuste ees seisame ja karjume, nagu juudalased oma prohvetite ajal: Hei, Jumala mees, tule ruttu, surm on potis.” Vist Jumala mehegi nõu on otsas, kui oma supikeetmisega nii kaugele oleme jõudnud, et surm lusikast vastu hirvitab.

Peame teisiti toimima ja mitte aina Jumala mehe peale lootma. Aeg on sellest asjatust sunduslisest õppemetoodist loobuda

ja inimesi õpetada tundma elu põhiseadusi. Õpetame omi lapsi nende ülesandeid tundma, mida neile loodus sünniõiguse läbi andnud on. Meie noorsugu astub siis elu^s oma teedel mitte seotud, vaid lahtiste siimadega. Sellega saavutame tagajärgi, mida keelud ja käsud asjata on püüdnud. Need sõnad jäägu orjadele ja nende kasvatajatele, kuni see ori enese kord inimest tunneb ja piitsad ühes piitsutajatega ajaloo kolikambri saadab.

Kus on sarnase usulise kasvatamise mõtte loogika? Kui Jumal ei saanud kahest inimesest keelu abil villa ega nahka, ähvardades ja karistades neid surmanuhtlusega, pärast poole koguniste uputades ja ikkagi karmus ei aidanud, kuidas meie, inimesed, nende samade õnnetute võtetega mõtleme miljonid kasvatada ja juhtida?

Sidemed silmilt! Vaatleme, õpime, õpetame, seletame üksteisele elu mõtet. Mitte sammugi enam edasi astuda Liinuste, kui õrnade Lygiate ja ausameelsete Viniciuste õnneseajate radadel. Õpetame ikka ja jälle oma kardetavais eluaastais ja küpsuseas olevat noorust, kaasinimest, õde ja venda, poega ja tütart, muuseas ka loo-

muliku elu moraali tundmisele, siis ei lange nemad mitte nii kergesti erootiliste tunnete väänkasvudesse.

Selgitame neile seltskondlikke ja sotsiaalseid pahesid, et nad oskaksid vahet teha pornograafiliste püüniste elutallajate, lõbude otsijate meelituste ja tõsise elu õnne vahel. Mitte hirmu ja käsu kartuse rõhuva tunde all, vaid enese teadliku mina ja oma vaba tuleviku nimel.

Võtame ümberhindamisele meie pehkinud seltskondliku moraali mõiste, milles, nagu mädanenud puukoore all, miriaadid hävitavaid mikroobe elutsevad. Antimoraalne pole see, mis loomulik, vaid see, mis loomuvastane. Loodus on — moraal ise.

Võime öelda: meie ei pea kaduma ega kõdunema kõlvatu eluviisidest saadud haiguste kätte. Nägus eesti neiu ja tema priske Kalevite soost peiu ei unusta iial, et tedretütred ja taevatähtede järeletulijad on moraalsed ja annavad oma armastuse lõhnavatele õitele elutarkusest koetud pärjad mälestuste hiiesalus puhkavate eesti elu mõtte alalhoidjate esivanemate hauaküngastele tänutäheks mahapanemiseks.

E. K.

Kuldne karikas

Vaevalt kui jõudsid sa elusse astu,
Ulatas saatus kuld karika vastu.
Rõõmud ja kurvastus, armastus, viha,
Kannatus, halastus, soovid ja iha
Kullases karikas koosnenud kõik.

Määranud saatus sul halba või head,
Seda kõik tilgatuks jooma sa pead.
Maitse veel elust, mis ülim ja kenam,
Teistkord ei täideta karikat enam,
Pisut, võib olla, jäänd rüübata.

Enne kui tühjendad lõpuni karika,
Kurvastust, kannatust võta ka õnnena;
Enne kui märkad, on tühi su kruus.
Lõpeb su elu, ees tundmatus uus.
Põrmuks on saanud kuld karikas.

H. T.

RIO TEATEID

„UUS KODU” RIO OSAK. RAAMATUPÄEVA PÜHITSEMAS

8. septembril s. a. pühitses Rio eesti selts „Uus Kodu” käesoleva raamatu-aasta puhul raamatupäeva aktusega, millest oli osavõtma tulnud hulk seltsi liikmeid ja eestlasi — arvult üle 60.

Aktuse avas seltsi esimees hr. Georg Sander pikema kõnega: „Eesti raamatu ajalugu ja kuidas on Eesti kirjandus meie iseteadvuse ja kasvatuse arendaja olnud.” Kõnedega esinesid veel juhatuse liikmed hrad. A. Romberg ja J. Krisch.

Samal päeval sai ka avatud seltsi uus raamatukogu pidulikult. Raamatukogu sisaldab 250 köidet, missugused hiljuti Välis-Eesti Uhingult kingitusena kohale jõudsid.

Raamatupäev tõi sisse 44 milreisi, missugune oli ka puhas ülejääk, kuna korralduskulud võttis seltsi esimees oma kanda.

Koosviibimine oli väga südamlük.

G. S.

Raamatupäevast osavõtjaid

E. SELTS „UUS KODU” RIO OSAK. ERAKORRALINE PEAKOOSOLEK.

1. okt. s. a. pidas E. S. „Uus Kodu” Rio osakond oma erakorralist peakoosolekut, missugune oli kokku kutsutud liikmete nõudel, et läbi kaalutleda juhatuse otsust, mis paljude hulgas nurinat oli tekitanud. Need olid:

1) kaitsjoni määrus raamatukogu tarvitajatele, ja

2) juhatuse otsus, mis tunnistas rev. komisjoni puudulikuks.

Koosoleku algul teatab seltsi esimees hr. G. Sander, et senine juhatus täies koosseisus lahkub, kuna liikmed koosoleku kokku kutsumisega temale umbusaldust on avaldanud.

Päevakord:

1) Koosoleku juhatuse valimine.

- 2) Uue juhatuse valimine.
 3) Revisjoni komisjoni täiendavad valimised
 4) Seltsi raamatukogu kautsjoni küsimus.

Koosoleku juhatajaks valiti hr. H. Lepikson ja protokolleerijaks hr. Paul Sarapik ja abiks hr. Hans Lauk.

Uute juhatuse valiti järgmised isikud kes hiljem oma vahel ametid ära jagasid:

Hans Lauk — esimees
 Aleksander Keppi — abiesimees
 Anatoli Luuberg — kirjatöimetaja
 Herman Lepikson — I abi

Herman Klassen — II abi
 Alfred Einsel — laekur
 Villem Lauk — laekuri abi
 Peakosolek täiendas rev. komisjoni, kinnitades endise rev. komisjoni esimehe hr. K. Klaussoni omale kohale edasi.

Raamatute kautsjoni asjus avaldati palju arvamisi poolt ja vastu. Hääletamisel kinnitati peakosoleku poolt endise juhatuse otsus, võtta iga raamatukogu tarvitalt 5\$000 kautsjoni raamatu pealt. Poolt hääletasid 15 liiget, vastu — 11. Sellega lõppes koosolek.

Rio osakonna Juhatus

São Paulo teateid

Avalik kiri toimetusele

Toimetuse märkus: Anname käesolevale kirjale lahkelt ruumi selles ulatuses, mis on otsekohe määratud vastuseks hr. J. Viinamäele, kuid osa, mis sisaldab sihilikku mahategemist, avaldamata jätame. Ka ei vasta hr. J. Mölder mitmele ettetoodud küsimisele. Mis puutub reklaamiks eesti lehes, siis oleks võinud hr. J. Mölder seda ka vabalt teha. Kuid oma ütelse järele ei taha midagi teada eestlastest ja eesti seltsist, pealegi esinedes ajakirjanduses sakslasena. Sellega osutub käesolev küsimus lõpetatuks.

Lugupeetud

„Meie Kodu” toimetus.

Palun alljärgnevaile ridadele oma ajakirjas lahkelt ruumi lubada, mis oleks vastuseks hr. Jüri Viinamäele minu kontserdi arvustuse üle.

V. a. Härra Jüri Viinamägi:

„Meie Kodu” nr. 7. ilmus arvustus Teie sulest minu kontserdi üle.

Esimeses osas kirjutate füsioloogilistest eeltingimistest, mida mina ei tea läbiviia.—

Kas need füsioloogilised liigutused on sarnased, nagu Teie neid oma laulu juures tarvitate?

Kui nii, siis jäägu need liigutused ainult Teile.

Edasi ütlete, et olla veel lahendamata küsimus, kas mina olen bass, kas mitte bariton? Armas kolleeg Jüri Viinamägi, siis teadke, et see küsimus laheneb juba siis, kui mina laulu õppimisega algust tegin. See

oli Viljandis, endise kuulsa Berliini ooperi baritoni Valter Blossfeldt'i juures, et olen bass, samuti on tõendanud seda minu pärastised õpetajad: Ivanoff, Devilli, Tabarin, Manfredini, Borina ja Perfetti. Viimasega oli Teil selle üle vaielus. Pealegi olen ma laulnud bassile kuuluvad osad, mis minule omased.

Teie nimetate end baritoniks, oletame, et ka mina olen bariton — siis tehke võrdlus minu ja oma hääle vahel ja Teie leiute, et häälte värv (ehk kõla) on kaugelt lahku minev, isegi võhik tunneb seda vahet.

Või arvustasite sellepärast et midagi kirjutada?

Ei anna minu suur hääle ulatus veel põhjust arvata, et olen bariton.

Programmi arvustus ei pea mingit paika — see on lihtsalt vigade otsimine ja mahategemine, sest iga laulja säeb programmi oma maitse kohaselt kokku ja mina

tegin seda põhjusel, et programm oleks vahelduv.

Siis veel arvustus laulude valiku kohta, kus küsiti: „Utle mis laulusid sa laulad, siis ütlen kes oled sina.”

„Armas kolleeg Jaan Mölder! Meie kohus (kes lauljad oleme) on ka ärkvel olla laulude valiku juures, mitte ainult viisi suhtes, vaid ka teksti suhtes. Ei ole hea, et Sa laulsid kohe peale „Isamaa ilu hoieldes” saksa laulu „Nur am Rhein da vill ich leben. Deutscher Fluss und deutscher Wein muss mein Leben sein.” j. n. e. Sel momendil, kui Sa seda laulsid, rõõmustasin mina oma piinlikus kibeduses, et olin vist ainuke eestlane, kes kontserdist võttis osa. Sest muidu oleks piinlikus veel suurem olnud. Ja miks ei olnud eestlasi? j. n. e.”

Eestlasi oli siiski minu kontserdil üle kümne, ja kui minul oleks sarnane reklaam eesti lehes osaks saanud, nagu Teil

seda oli, siis oleks kahtlemata sama palju eestlasi minu kontserdil olnud, kui neid oli Teie kontserdil. „Reini laulu” laulsin sel põhjusel, et kontsert oli saksa klubis ja see laul on sakslastele nii omane, pealegi isamaaline. Eestis lauldi seda laulu isamaalistel aktustel meie nimekate lauljate poolt. Nii laulsin ka mina rahvale, mis neile meeldis, kindlasti meeldis see ka Teile, ütlete ju omas arvustuses: „Laulude valik oli hea.” Arusaamataks jääb minule Teie piinlikuse tundmine „Reini laulu” puhul siiski veel? Ja seda enam tundsitate Teie piinlikust, mida enam oleks olnud eestlasi kontserdil, kui palju tunnete aga piinlikust nüüd, kus selle oma arvustuses lõõklauseteks võtsite, et piinlikust mitte tunda, oleksite sellest pidanud vaikima ja seda mitte ajakirjanduse ette tooma, sest nüüd teavad seda kõik eestlased ja Teie piinlikus on seda suurem.”

Jaan Mölder

S. PAULO SELTSIDE JA ÜHINGUTE FEDERATSIOON

Hiljuti asutati São Paulos seltside ja ühingute federatsioon (Federação das Associações Paulistas) mille asutajaks liikmeks kutsuti ka E. S. „Uus Kodu.” Juhatus võttis kutse vastu ja astus nimetatud federatsiooni asutajaks liikmeks, missuguseid on ettenähtud 200, kuid praegu ületab liikmete arv kaugelt selle.

Federatsiooni siht ja ülesanne on koondada kõiki S. Paulos asuvaid seltse ja ühinguid, et ühiselt kaitsta omi huve poliitsei, linna — ja omavalitsuse maksude vastu, missugused viimasel ajal suuresti on kasvanud. Samuti tahab federatsioon olla juriidilisis asjus nõuandja seltsidele ja ettetulevaid viigu ja trahve seaduse ees kaitsta. Nii muret-

seb ta igale liikmele-seltsile igasugused lubad (alvarad) ja annab juriidilist abi ka seltsi liikmeile suure hinnaalandusega.

Viimasel koosolekul valiti federatsiooni presidendiks dr. Jose Cyrillo, feder. asutaja ja tuntud advokaat S. Paulos. Teised juhatusel liikmed on: Dr. Alberto Gonçalves Martins — pres. abi; Dr. Alcides Cyrillo — pres. abi; Dr. Virgilio Bergami Filho — sekretär ja Prof. Benedicto Costa Junior — laekur.

Federatsioon asub rua São Bento, 49, 3-mal korral, saal 24. Seltsi liikmed ja kõik eestlased, kellel tarvis juriidilist abi ehk nõuannet, pöörata eelpool toodud aadressile, kus Teid lahkelt vastu võetakse.

UUSI RAAMATUID SELTSILE

Hiljuti saabus suurem tänuväärt saadeti uusi raamatuid Välis-Eesti Uhingult seltsile kingitusena. Senine seltsi raamatukogu koosnes umbes sajast raamatust, missugused mitmel korral kõigil läbi loetud ja õige viletsas seisukorras olid.

Nüüd aga uute saabumisega, andis seltsi juhatus uued, kui ka vanad raamatud ümber pookimisele ja varsti võivad

seltsi liikmed saada neid lugemiseks. Raamatud poogitakse kõvas riideköites ja antakse lugemiseks välja ainult seltsi liikmeile. Sarnase korra adopteeris seltsi juhatus sellepärast, et varemalt palju raamatuid, mis välja antud lugemiseks mitte liikmeile, tagasi toomata jäid ja sel teel seltsile kaduma läksid.

Ei saa siinkohal tähendamata jätta, et

ka seltsi endised raamatukogu hoidjad oma hooletuse tõttu palju raamatuid lasid kaduma minna. Nüüd on aga selles asjas

paranemist märgata ja juhatus saab tarvitama kõva kätt, ostes isegi suure tugeva kapi raamatukogule.

Henrique ja Leontine.

Ja seekord 5. okt. s. a. laupäeva õhtul, kui meie seltsiliige Henrique Pruks, saksa kirikus, oma valitud kaaslasele „ja” sõna andis. Ent kinnituseks eelmisele vastas noor elurõõmus neiu Leontine Simberg sama. Nii hakkas peale nende ühine elutee. Kiriku kell kõrges tornis tervitas neid, kui hüüdjä hääli ning kiitja keel, kes noorpaari teekonda hääks kiitis, mis kallilt hüüdma pandud mainitud ja hästi tingitud vastutulelikkusega.

Seltsi lualukoor oreli saatel kõlas vägevalt ja võimsalt kiriku rõdult alla, kui tõsine õnnesoov oma kaaslastele — laulukoori kaasliikmeile. Tunne jälle üle hulga aja nagu kunagi Eestis, tegi nii mõnegi üksik vanapoolse pealtvaataja südame pehmeks, sosistades omaette: „Seda teed peame kõik käima.”

Pulmarong, kui pikk autode ahelik, keerles läbi tänavate kuni seltsimajani. Autode jurin ja inimeste surin saatsid pul-

HÕISSA, JÄLLE PULMAD!

malisi „Uus Kodu” avarasse sisemusse. UMBER hobuseraua taolise pidulaua käisid pulmalised, võttes igaüks omale kindla koha järgmiseks toiminguks.

Nagu alati eestipärane pulma-õdang, nii ka nüüd ei jätnud midagi soovida. Mõnusaalt täitis sajalikmeline pulmapere oma sisemust igasuguste jookidega ja söökidega, Olid siiski mõned pulmalised, kellel see värk kõik kibe tundus ja sellepärast siis ka lõbus noorpaar tihti peale pidi asja magusaks tegema.

Nii kestis mõnus sumin, jutukõmin ja lõbusad vestlused, kuni silm midagi enam ei ihaldanud. Noorrahvas löi lahti tantsu orkestri saatel.

Koosviibimine ei tahtnud kuidagi lõppeda, kuni viimaks hommiku väsimus püsti ajas. Lahkudes sooviti noorpaarile veel kord head, õnnelikku, rõõmsat ja noorusrikast pikka eluteed.

Pulmaline

Eelistagem mineraal vett

SARANDY

mís on parimaíd

Laðu:

Rua do Lavradio, 46
Telephone: 22-1462

Rio de Janeiro

KÕNEÕHTUD

21. septembril s. a. pidas hr. Jüri Viinamägi loengu teemil: „Konstantin Päts, kui Eesti riigi looja.” Kuna loengu teem oli huvitav, siis oli ka võrdlemisi rohkesti rahvast kokku tulnud.

Jüri Viinamägi, omas pikas ja kavakindlas loengus, tõi ette huvitavaid andmeid meie riigivanema elu ja töö üle, milles leidis nii mõndagi, mis võib olla mõnelegi uudiseks oli.

Jüri Viinamäe kõneõhtust osavõtjaid

Esimene Eesti konsul Argentiinas

„Meie Kodu” veergudelt varemalt puudutatud konsuli küsimus, on nüüd tõeks saanud. E. Vabariigi Valitsus määras meile konsuliks hr. Gutmani, kes sama ülesannet täitis varemalt Portugaalias.

Olgu tervitatud meie esimene eesti konsul.

Nüüd võime isegi uhked olla, et oleme sellest unustatud vaeselapse osast välja pääsenud.

Nüüd võime kindlasti öelda, et kodumaa on meile lähemale toodud!

* * *

Seltsi tegevus sammub endist rada. Korraldatakse pidusi ja teeõhtuid, et eestlasi kooshoida ja koondada seltsi ümber.

Seltsi raamatukogu sai tänuväärt kingituse Välis-Eesti Uhingult — saadetud mitmekümne raamatu näol. Peale selle on selts ise veel tellinud hulk raamatuid, nii et kirjavara seltsis on paisunud tublisti.

Jälgides hr. Jüri Viinamäe energilist tegevust Brasiilia eesti seltsides, manab esile soovi näha seda tublit eesti meest ka siin meie keskel, et ka meie saaksime uut hoogu ja värskust, ning huvitavaid näpunäiteid tollelt kogenenud seltskonna tegelaselt ja pedagoogilt.

Siinne selts võiks hr. Viinamäega kontakti luua, mis oleks igatahes soovitatav ja tervitatud samm.

Ray-Mond

TEATEID KODUMAALT

São Paulo Eesti aukonsul Tallinnas

Mõni aeg tagasi sõitis S. Paulo Eesti aukonsul hr. Finn B. Arnesen Norrasse, kust ta hiljem siirdus ka Eestisse. Sealt kirjutab meile hr. Arnesen ja saadab tervitusi kõigile E. S. „Uus Kodu” liikmeile. Muuseas tähendab hr. Arnesen, et on käinud riigivanema hr. Konstantin Pätsi jutul. Missuguseid resultaate andis see jutuajamine ja kuidas jääb edaspidi Eesti konsuli asi São Paulos, sellest ei kirjuta hr. konsul midagi. (viimane saatis aprillis oma lahkumise palve.) Nii siis tuleb ära oodata hr. Arneseni tagasi jõudmist, mis sünnib novembris.

See on tsüaankaal! mürk mida antakse kurjategijatele, kes on otsustanud surra enesetapmise teel.

Selle pealkirja all kirjutab S. Paulo õhtuleht „Diario da Noite” 11. okt. järgmist: „Reval, 11 (U. P.) — Traaditeel erikirja-saatjalt — Enesetapmine, missugune paistab inspireeritud olevat Eesti uuest seadusest, kus surmamõistetud vabalt võib omal elu võtta kihvitamise läbi, leidis aset „Dorpat” ülikoolilinnas.

Üliõpilane Helmut Kasemets, istudes üheskoos teiste üliõpilastega teelauas, lasi kukkuda valgeid kristalle oma teeklaasi. Seltsilised leidsid sellest nalja ja naersid viimase üle, millele Kasemets vastas:

— See on tsüaankaal! Mürk mida antakse kurjategijatele, kes on otsustanud surra enesetapmise läbi.

Uldine lõbus tuju lõppes aga kurvalt, kui Kasemets jäi ühe sõõmuga tee ja surult maha kukkus.”

Nagu sellest näha, tulevad Eestist teated ikka veel „Revali” nime all ja Tallinnat nagu poleks olemaski. Samuti lugu Tartuga, tuntakse küll ülikoolilinna Dorpatit aga õnnetuseks mitte Tartut.

Kas siis tõesti Eesti telegraafi ametnikud on niisuured isamaalased, et sarnased asjad vabalt läbi lasevad ja ei taha tunnistada Tallinnat ega Tartut. Ja ei ole esimene kord, kus teated Eestist tulevad ikka vana saksastatud nimedega, vaid peaaegu alati. Siin on sõna Eesti riikliku propaganda talitusel.

Ka on ilmunud tihtigi kirjutusi siinseis ajalehis ja päris kritiseerivaid, uue Eesti seaduse üle, mis räägib surmanuhtlusest ja selle täidesaatmise omapärasusest.

Petserimaal avastati uus muinaslinn

Uue muinaslinna avastas üliõpilane O. Saarde, kes viibis suvel Petserimaal muinuskaitse all olevate muinasjäänuste kontrollimisel.

Septembri alul sõitis Petstrimaale mag. E. Laid, et uut muinaslinna üle vaadata ja andmeid kontrollida. Selgus, et on tegemist koguni suure ja võrdlemisi huvitava ehitusega muinaslinnaga. Muinaslinn asub Vilo vallas üks kilomeeter Mitkovitschi külast eemal maa-alal, mis kuulub Petserimaa venelastele, kahele asunikule.

Avastatud muinaslinn on suuremaid meie senistest lihtmuinaslinnadest ja võetakse muinuskaitse alla. Võimalik, et uus avastatud muinaslinn väljakaevamiste teel aitab tuua valgust ka küsimusse, kas nooremal rauaajal elasid praeguse Petserimaa alal juba eestlased või oli see asutatud slaavlastega.

Plahvatus ja tulekahju Lutheri tehastes

23. sept. kell 22,30 tekkis tulekahju a. s. A. M. Lutheri vabrikus keemiaosakonnas. Leegid said alguse veski ruumist, kus parajasti jahvatati kopaali, mille tolmu plahvatus põlema arvatavasti kas veski hammasratas- te vahele sattunud metallitükikeset või hammasratta murdumisest tekkinud sädemest.

Raskeid tulehaavu näole sai tööline Johan Siidok, kes õnnetuse momendil seisis veski kolu juures laval ja kelle plahvatusest tekkinud õhusurve paiskas 1,5 meetri kõrguselt lavalt põrandale.

Keemiaosakond hävis tules peaaegu täiesti. Sisse jäid ka kõik masinad, mitmesugused aparaadid ja ained. Kahjusumma tõuseb ümmarguselt 40 000 kroonile.

Väljavedu 8.800.000 krooni ülekaalus

Statistikabüroo andmetel on Eesti väliskaubanduse bilanss käesoleva aasta esimesel kaheksal kuul vähe soodsam, kui möödunud aastal. Käesoleval aastal on selle aja kestel välja veetud 51.797.700 kr. ja sisse veetud 42.920.700 krooni väärtuses; seega aktiivne umbes 8.800.000 krooni.

A O M O V E L H E I R O

Äri asutatud a. 1900

OSTAB JA MÜÜB

Mööblid, sissesääded, letid, klaverid,
voodisirmid, kirjutusmasinad, arve-
-- masinad, rahakapid jne., jne. --

MOYSES HAKIM

Praça da Sé 12-A e 86
Kõnetraat 2-3477
São Paulo

Eesti väljaveo suurenemine on sündinud või, munade, kartuli, toornahkade, tselluloosi, lina ja takkude, kunstsarve ja teravilja arvel.

„Correio Paulistano” 10. okt. 1935 a. kirjutab:

Lennuk kukkus merde

Reval, 9. (A. B.) — Soome reisilennuk, „Oh-Aly,” mis peab ühendust Tallinna ja Helsingi vahel, kukkus täna hommikul Soome lahte.

Kõik 6 reisijat, kellede hulgas sakslane Siebler, üks schveitslane ja kaks eestlast, said surma, samuti lendur ja mehaanik.

Soome aurik „Suomi” leidis eesti ranna lähedal lennuki rusud.

Veel võis näha, kuis üks mees ujuvatest rusudest kinni hoidis, kuid kelle lained ära neelasid enne, kui teda päästa suudeti.

Eesti laskurite edu Roomas

Suurkaliibrilisest vabapüssist laskmises tuli maailmameistriks Soome 5488 p., teiseks jäi Eesti 5465 p. ja kolmandaks Shveits.

Individuaalvõistlusel kogusummaga tuli maailmameistriks soomlane Miinalainen 1111 p., teiseks soomlane Leskinen 1111 p., ja kolmandaks eestlane J. Kärner 1103 p.

Vabapüssist põlvelt asendist laskmises sai maailmameistri tiitli eestlane J. Kärner.

Väikekaliibrilisest püssist laskmises lamades asendis tuli Eesti meeskond maailmameistriks tagajärjega 1964 p., mis on uueks maailmarekordiks.

Põlvelt laskmises tuli samuti Eesti meeskond maailmameistriks 1897 p. Individuaalvõistlusel põlvelt laskmises tuli maailmameistriks eestlane G. Lokotar, püstitades 389 p. uue maailmarekordi.

Uldse said eestlased laskevõistlusil Roomas 4 maailmameistri kohta, 14 suurt, 6 keskmist ja 3 väikest kuldmedalit ning vabapüssi auhindadena 5 suurt ülekullatud hõbemedalit.

„Uus Kodu” teateid

9. novembril piduõhtu segaeeskavaga.

15. novembril väljasõit Santosse.

Osavõtjaid palume ülesanda seltsi einelauapidajale.

23. novembril E. S. „Uus Kodu” naisosakonna korraldusel eestipärane Kadri õhtu.

Osavõtta soovijaid palume üles anda

Seltsi einelauapidajale.

30. novembril aktuspidu väliseestlaste päeva pühitsemiseks. Algus kell 9 õhtul.

14. detsembril tantsupidu.

24. detsembril jõulupidu jõulupuuga.

28. detsembril laste jõulupuu.

31. detsembril uue aasta vastuvõtmine.

Toimetus: *J. Bauer, A. Aur, I. Toop ja J. Rebane.*

Kirjastus osak. juhatus: *Ed. Anderson, K. Maaros ja J. Sigus.*

Atelier
Mme. Clara

Valmistab kõige-
paremini, kleite,
manteleid ja kos-
túüm, viimaste
moodide järele.

Rua Bella Cintra, 114
São Paulo

SUITSETAJAD!

Hääd, maitsevat ja odavat suitsu, mis ei tee kahju hingamise elundeile, saab ainult see, kes tarvitab hülsidega paberosse, varustatud nikotiini filtreeri-va vatiga.

Paberossid võib igatüks oma maitsekohasest tubakast ise valmistada, sellekohase masinaga, mis maksab ainult 1\$000 ; hülsid — 100 tükki — 600 reisi; 1000 tk. — 4\$500. Sisemaale — 1000 tk. — 6\$000. Suitsupaber "Paris", 100 raamatut — 12\$000.

Nõudke külmade jookide joomiseks meie puhastatud ölekõrsi, mis hoiavad hambaid külma joogi hävitavast mõjust.

Sellega hoiate kokku hamba ravitse-
miskulud.

CASA GENNY

Rua São Caetano, 208 - S Paulo

ÄRGE UNUSTAGE KÜLASTADA
SÃO PAULO EESTI SELTS

„UUS KODU”

EINELAUDA

MAITSEVAD LÕUNA- JA ÕH-
TUSÖÖGID.

TEENIMINE KORRALIK
PIDUDE AJAL SUUREPÄRA-
LISED KÜLMAD JA SOOJAD
SUUPISTED.

RUUMID UUESTI REMON-
TEERITUD.

Austusega:

MARGARETHE KALJU

Saksa päevapildi toostus

Asutatud 1890 a.

“BERNARDO”

ARTHUR SCHMIDT

Kõige parem ja peenem
töö päevapildistuse alal

Suurendus heledas või
t u m e d a s toonis, õli-ja
pastel värves

Valmistakse tellija soovil
koduseid pildistusi

REPRODUCEERIMINE

Rua São Caetano, 111 (ant. 103)

SÃO PAULO

EHITUSKIVID

MAKSUTA

Maade müük järelmaksuga ilma sissemaksuta 9\$000, 11\$000, 12\$000
kuni 20\$000 kuumaksuga

Müük järgmistes Villades: Villa Mazzei; Villa Nova Mazzei; Villa Nilo; Villa Nelson; Villa Milton; Villa Léo; Villa Victorio ja Villa Ede. Nimetatud Villad asuvad kõik Tramway Cantateira läheduses (Ramal de Guarulhos) Kõikjal Auto-omnibusi ühendus (Väljasõidu koht Largo Paysandú)

Nimetatud Villades on: elekter, koolid, aptekid, j. n. e.

Üksikasjalisi informatsioone saab

“ESCRYPTORIO MAZZEI”

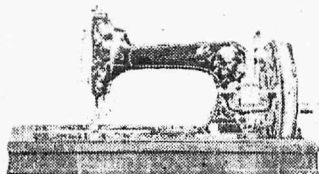
RUA 11 DE AGOSTO N.º 5 sobr.

ehk Avenida Mazzei N.º 300 (Villa Mazzei jaama lähedal)

ANNAME 100\$000

sellele, kelle soovitusel müüme ühe lote

Kes tahab osta

*hädal ja
odavat,
peaaegu
uut,
pruugitud*

Käsi- ehk jalaga

õmblusmasinat,

küllastagu pealadu

Rua Conselheiro Ramalho, 274

*Telefon 7-6191, Aveniida Briga-
deiro Luis Antonio nurgal.*

Trammid : (nr. 3, 5, 30, 40, 47)

*Paraiso, Aveniida ja Villa Cle-
mentino. Hinnad algades 80\$000*

**Pakkimiskulud sisemaale
saatmiseks kannab äri.**

Sociedade de Sorteios do Brasil

(Brasiili aloosimiste selts)

Valitsuse poolt lubatud ja fiskaliseeritud
Patent N.º. 99

Müüb mööbleid, masinaid, riideid jne.
järelmaksuga, sääljuures õigustatud
igakuisestloosimisest osavõtta.

Lähemaid teateid agent Joh. Toomilt.

RUA QUINTINO BOCAYLIVA, 41
SÃO PAULO